

**WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY ŚRÓDROCZNE I ROCZNE Z GEOGRAFII
W KLASIE VI PUBLICZNEJ SZKOŁY PODSTAWOWEJ NR 10 IM. HENRYKA SIENKIEWICZA W OPOLU
OPARTE NA PROGRAMIE NAUCZANIA GEOGRAFII W SZKOLE PODSTAWOWEJ – PLANETA NOWA
AUTORSTWA EWY MARIII TUZ I BARBARY DZIEDZIC- dostosowano do nowej podstawy programowej**

Wymagania na poszczególne oceny / % opanowania wiadomości i umiejętności.				
I	II	III	IV	V
ocena dopuszczający /35% do 50%	ocena dostateczny /51% do 69% (I +II)	ocena dobry /70% do 79% (I +II+ III)	ocena bardzo dobry /80% do 94% (I +II+ III+IV)	ocena celujący /95% do 100% (I +II+ III+IV+V)
1. Współrzędne geograficzne				
Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:
<ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie i na globusie równik, zwrotniki, koła podbiegunowe, południki 0° i 180° oraz półkule: południową, północną, wschodnią i zachodnią podaje symbole oznaczające kierunki geograficzne wyjaśnia, do czego służą współrzędne geograficzne 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy południków i równoleżników podaje wartości południków i równoleżników w miarach kątowych (stopniach) wyjaśnia znaczenie terminów: <i>długość geograficzna</i>, <i>szerokość geograficzna</i>, <i>rozciągłość południkowa</i>, <i>rozciągłość równoleżnikowa</i> 	<ul style="list-style-type: none"> odczytuje szerokość geograficzną i długość geograficzną wybranych punktów na globusie i mapie oraz fragmentach siatki geograficznej odszukuje obiekty na mapie na podstawie podanych współrzędnych geograficznych 	<ul style="list-style-type: none"> określa położenie matematyczno-geograficzne punktów i obszarów na mapie świata i mapie Europy wyznacza współrzędne geograficzne na podstawie mapy drogowej oblicza rozciągłość południkową i rozciągłość równoleżnikową wybranych obszarów na Ziemi 	<ul style="list-style-type: none"> wyznacza współrzędne geograficzne punktu, w którym się znajduje, za pomocą aplikacji obsługującej mapy w smartfonie lub komputerze zna zasady działania odbiorników GPS i podaje przykłady ich zastosowania odczyta współrzędne geograficzne również w minutach
2. Ruchy Ziemi				
Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:
<ul style="list-style-type: none"> wymienia rodzaje ciał niebieskich znajdujących się w Układzie Słonecznym wymienia planety Układu Słonecznego w kolejności od znajdującej się najbliżej Słońca do tej, która jest położona najdalej wyjaśnia, na czym polega ruch obrotowy Ziemi, określa czas trwania ruchu obrotowego i jego główne następstwo wyjaśnia znaczenie terminu 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: <i>gwiazda</i>, <i>planeta</i>, <i>planetoida</i>, <i>meteor</i>, <i>meteoryt</i>, <i>kometa</i> podaje różnicę między gwiazdą a planetą podaje różnicę w budowie między planetami <ul style="list-style-type: none"> wymienia następstwa ruchu obrotowego Ziemi i omawia występowanie dnia i nocy jako głównego następstwa ruchu obrotowego wymienia następstwa ruchu 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje rodzaje ciał niebieskich przedstawionych na ilustracji opisuje dzienną wędrówkę Słońca po niebie, posługując się ilustracją lub planszą <ul style="list-style-type: none"> omawia wędrówkę Słońca po niebie w różnych porach roku na podstawie ilustracji omawia przebieg linii zmiany daty i następstwa związane z jej przekroczeniem przedstawia zmiany 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje budowę Układu Słonecznego wyjaśnia zależność między kątem padania promieni słonecznych a długością cienia gnomonu lub drzewa na podstawie ilustracji określa różnicę między czasem strefowym a czasem słonecznym na kuli ziemskiej wyjaśnia przyczyny występowania dnia polarnego i nocy polarnej 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia związek między ruchem obrotowym Ziemi a takimi zjawiskami jak pozorna wędrówka Słońca po niebie, górowanie Słońca, występowanie dnia i nocy, dobowy rytm życia człowieka i przyrody, występowanie stref czasowych określa czas strefowy na podstawie mapy stref czasowych wykazuje związek między położeniem geograficznym

<p><i>górowanie Słońca</i></p> <ul style="list-style-type: none"> demonstruje ruch obrotowy Ziemi przy użyciu modeli wyjaśnia, na czym polega ruch obiegowy Ziemi, określa czas trwania ruchu obiegowego demonstruje ruch obiegowy Ziemi przy użyciu modeli wymienia daty rozpoczęcia astronomicznych pór roku wskazuje na mapie i globusie strefy oświetlenia 	<p>obiegowego Ziemi</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia strefy oświetlenia Ziemi i wskazuje ich granice na mapie lub globusie 	<p>w oświetleniu Ziemi w pierwszych dniach astronomicznych pór roku na podstawie ilustracji</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, na jakiej podstawie wyróżnia się strefy oświetlenia Ziemi 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje strefy oświetlenia Ziemi z uwzględnieniem kąta padania promieni słonecznych, czasu trwania dnia i nocy oraz występowania pór roku 	<p>obszaru a wysokością górowania Słońca</p> <ul style="list-style-type: none"> wykazuje związek między ruchem obiegowym Ziemi a strefami jej oświetlenia oraz strefowym zróżnicowaniem klimatów i krajobrazów na Ziemi
---	--	---	--	--

3. Środowisko przyrodnicze i ludność Europy

Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:
<ul style="list-style-type: none"> określa położenie Europy na mapie świata, podaje wielkość kontynentu i miejsce wśród pozostałych wymienia nazwy większych mórz, zatok, kanałów, cieśnin, wysp i półwyspów Europy i wskazuje je na mapie wskazuje przebieg granicy między Europą a Azją, Europą a Afryką, Europą a Ameryką Pn. wymienia główne cechy ukształtowania powierzchni Europy, zna najniższy i najwyższy położony punkt w Europie wymienia charakterystyczne elementy krajobrazu Islandii na podstawie fotografii, wyjaśnia znaczenie terminu <i>gejzer</i> wskazuje na mapie Islandię wymienia strefy klimatyczne i roślinne w Europie i wskazuje je na mapie <ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie obszary w Europie o cechach klimatu 	<ul style="list-style-type: none"> omawia przebieg granicy między Europą a Azją, Europą a Afryką, Europą a Ameryką Pn. wymienia czynniki decydujące o długości linii brzegowej Europy wymienia największe krainy geograficzne Europy i wskazuje je na mapie opisuje położenie geograficzne Islandii na podstawie mapy wyjaśnia znaczenie terminów: <i>wulkan, magma, erupcja, lawa, bazalt, litosfera</i> wie na jakiej płycie litosfery leży Europa i z jakimi płytami graniczy przedstawia kryterium wyróżniania stref klimatycznych omawia cechy różnych typów i odmian klimatu Europy na podstawie klimatogramów wymienia i wskazuje na mapie politycznej Europy państwa 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje ukształtowanie powierzchni Europy na podstawie mapy ogólnogeograficznej opisuje położenie Islandii względem płyt litosfery na podstawie mapy geologicznej, zna skutki wynikające z tego położenia wymienia przykłady obszarów występowania trzęsień ziemi i wybuchów wulkanów na świecie na podstawie mapy geologicznej i mapy ogólnogeograficznej zna nazwę najwyższego wulkanu Europy i jego położenie geograficzne omawia czynniki wpływające na zróżnicowanie klimatyczne Europy na podstawie map klimatycznych podaje różnice między strefami klimatycznymi, które znajdują się 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje ukształtowanie powierzchni wschodniej i zachodniej oraz północnej i południowej części Europy wyjaśnia przyczyny występowania gejzerów na Islandii omawia strefy klimatyczne w Europie i charakterystyczną dla nich roślinność na podstawie klimatogramów i fotografii omawia wpływ prądów morskich na temperaturę powietrza w Europie omawia wpływ ukształtowania powierzchni na klimat Europy wskazuje państwa europejskie na mapie porównuje piramidy wieku i płci społeczeństw: młodego i starzejącego się <ul style="list-style-type: none"> przedstawia korzyści i zagrożenia związane z migracjami ludności 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia wpływ działalności lądolodu na ukształtowanie północnej części Europy na podstawie mapy i dodatkowych źródeł informacji wyjaśnia wpływ położenia na granicy płyt litosfery na występowanie wulkanów i trzęsień ziemi na Islandii rozpoznaje atrakcje turystyczne Islandii na podstawie fotografii i podaje cechę charakterystyczną wyjaśnia, dlaczego w Europie na tej samej szerokości geograficznej występują różne typy i odmiany klimatu podaje zależności między strefami oświetlenia Ziemi a strefami klimatycznymi na podstawie ilustracji oraz map klimatycznych przedstawia rolę Unii Europejskiej w przemianach społecznych i gospodarczych

<p>morskiego i kontynentalnego</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje liczbę państw Europy • wskazuje na mapie politycznej największe i najmniejsze państwa Europy • wymienia czynniki wpływające na rozmieszczenie ludności Europy • wyjaśnia znaczenie terminu <i>gęstość zaludnienia</i> • wymienia i wskazuje na mapie rozmieszczenia ludności obszary o dużej i małej gęstości zaludnienia • wymienia starzejące się kraje Europy, zna przyczyny oraz skutki starzenia się społeczeństw w Europie <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje Paryż i Londyn na mapie Europy • wyjaśnia co to jest urbanizacja 	<p>powstałe na przełomie lat 80. i 90. XX w.</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia kraje o najmniejszej, dużej i największej gęstości zaludnienia • omawia rozmieszczenie ludności w Europie na podstawie mapy rozmieszczenia ludności • przedstawia liczbę ludności Europy na tle liczby ludności pozostałych kontynentów na podstawie wykresów <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny migracji ludności • wymienia kraje imigracyjne i kraje emigracyjne w Europie • wymienia cechy krajobrazu wielkomiejskiego • wymienia i wskazuje na mapie największe miasta Europy i świata • porównuje miasta Europy z miastami świata na podstawie wykresów 	<p>w Europie</p> <ul style="list-style-type: none"> • przyporządkowuje do strefy klimatycznej w Europie charakterystyczną roślinność danej strefy lub strefę roślinną • wymienia główne zadania i instytucje Unii Europejskiej, wie jakie były początki zjednoczenia, wie co to jest strefa Schengen • charakteryzuje zmiany liczby ludności Europy • analizuje strukturę wieku i płci ludności na podstawie piramid wieku i płci ludności wybranych krajów Europy <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia zalety i wady życia w wielkim mieście • omawia położenie i układ przestrzenny Londynu i Paryża na podstawie map 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje Londyn i Paryż pod względem ich znaczenia w świecie • podaje nazwy atrakcji turystycznych Paryża i Londynu oraz rozpoznaje je na fotografiach 	<p>Europy</p> <ul style="list-style-type: none"> • analizuje przyczyny i skutki starzenia się społeczeństw Europy • opisuje działania, które można podjąć, aby zmniejszyć tempo starzenia się społeczeństwa Europy • omawia przyczyny nielegalnej imigracji do Europy • ocenia skutki migracji ludności między państwami Europy oraz imigracji ludności z innych kontynentów • ocenia rolę i funkcje Paryża i Londynu jako wielkich metropolii w światowej gospodarce, polityce i kulturze
---	--	--	--	---

4. Gospodarka Europy

Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:
<ul style="list-style-type: none"> • wymienia zadania i funkcje rolnictwa <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie Francję • wymienia zadania i funkcje przemysłu oraz usług • wymienia znane i cenione na świecie francuskie wyroby przemysłowe • podaje przykłady odnawialnych i nieodnawialnych źródeł energii 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje położenie geograficzne Francji na podstawie mapy • wymienia i omawia czynniki rozwoju przemysłu we Francji • podaje przykłady działów nowoczesnego przemysłu i nowoczesnych usług we Francji • wymienia czynniki wpływające na strukturę produkcji energii w Europie • podaje główne zalety i wady 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym się charakteryzuje nowoczesny przemysł we Francji, wie czym są technopolie • omawia zmiany w wykorzystaniu źródeł energii w Europie w XX i XXI w. na podstawie wykresu • opisuje walory przyrodnicze i kulturowe Europy Południowej <ul style="list-style-type: none"> • omawia znaczenie turystyki w krajach Europy Południowej 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie nowoczesnych usług we Francji na podstawie diagramów przedstawiających strukturę zatrudnienia według sektorów oraz strukturę wytwarzania PKB we Francji • charakteryzuje usługi transportowe, badawczo-rozwojowe i turystyczne we Francji, wyjaśnia dlaczego w gospodarce krajów wysoko 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia znaczenie nowoczesnego przemysłu i usług we Francji • rozpoznaje atrakcje turystyczne Francji na podstawie fotografii, podaje cechę charakterystyczną • analizuje wpływ warunków środowiska przyrodniczego w wybranych krajach Europy na wykorzystanie różnych źródeł energii • wykazuje związki między

<ul style="list-style-type: none"> wymienia i rozpoznaje typy elektrowni wskazuje na mapie Hiszpanię, Chorwację, Włochy, Grecję, Francję wymienia walory przyrodnicze Europy Południowej i rozpoznaje je na fotografiach wymienia atrakcje turystyczne w wybranych krajach Europy Południowej na podstawie mapy tematycznej 	<p>różnych typów elektrowni</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje położenie geograficzne Hiszpanii, Chorwacji, Włoch, Grecji, Francji na podstawie mapy wymienia walory kulturowe Europy Południowej i rozpoznaje je na fotografiach wie co to jest infrastruktura turystyczna i wymienia jej elementy 	<p>na podstawie wykresów dotyczących liczby turystów i wpływów z turystyki</p>	<p>rozwiniętych udział usług w strukturze zatrudnienia i strukturze wytwarzania PKB jest większy niż w rolnictwie i przemyśle.</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia zalety i wady elektrowni jądrowych omawia skutki wykorzystania różnych źródeł energii dla środowiska geograficznego omawia wpływ rozwoju turystyki na infrastrukturę turystyczną oraz strukturę zatrudnienia w krajach Europy Południowej 	<p>rozwojem turystyki w Europie Południowej a warunkami przyrodniczymi oraz dziedzictwem kultury śródziemnomorskiej</p>
---	--	--	--	---

5. Sąsiedzi Polski

<p>Uczeń:</p>	<p>Uczeń:</p>	<p>Uczeń:</p>	<p>Uczeń:</p>	<p>Uczeń:</p>
<ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie Niemcy oraz Nadrenię Północną--Westfalię wymienia główne działy przetwórstwa przemysłowego w Niemczech na podstawie diagramu kołowego wymienia znane i cenione na świecie niemieckie wyroby przemysłowe wskazuje na mapie Czechy oraz Słowację wymienia walory przyrodnicze i kulturowe Czech i Słowacji wymienia atrakcje turystyczne w Czechach i na Słowacji wskazuje na mapie Litwę oraz Białoruś wymienia walory przyrodnicze i kulturowe Litwy i Białorusi wymienia główne atrakcje 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje położenie geograficzne Niemiec na podstawie mapy omawia znaczenie przemysłu w niemieckiej gospodarce opisuje położenie Czech i Słowacji na podstawie mapy rozpoznaje obiekty z Listy światowego dziedzictwa UNESCO w Czechach i na Słowacji na ilustracjach opisuje położenie Litwy i Białorusi na podstawie mapy przedstawia walory dziedzictwa przyrodniczego Litwy i Białorusi omawia położenie geograficzne Ukrainy na podstawie mapy wymienia na podstawie mapy cechy środowiska przyrodniczego Ukrainy sprzyjające rozwojowi 	<ul style="list-style-type: none"> omawia przyczyny zmian zapoczątkowanych w przemyśle w Niemczech w latach 60. XX w. analizuje strukturę zatrudnienia w przemyśle w Niemczech na podstawie diagramu kołowego charakteryzuje środowisko przyrodnicze Czech i Słowacji na podstawie mapy omawia znaczenie turystyki aktywnej na Słowacji omawia środowisko przyrodnicze Litwy i Białorusi na podstawie mapy podaje czynniki wpływające na atrakcyjność turystyczną Litwy i Białorusi podaje przyczyny zmniejszania się liczby ludności Ukrainy na podstawie wykresu i schematu 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia główne kierunki zmian przemysłu w Nadrenii Północnej--Westfalii charakteryzuje nowoczesne przetwórstwo przemysłowe w Nadrenii Północnej--Westfalii na podstawie mapy porównuje cechy środowiska przyrodniczego Czech i Słowacji opisuje atrakcje turystyczne i rekreacyjno--sportowe Czech i Słowacji na podstawie fotografii porównuje walory przyrodnicze Litwy i Białorusi na podstawie mapy ogólnogeograficznej i fotografii opisuje dziedzictwo kulturowe Litwy i Białorusi na podstawie fotografii 	<ul style="list-style-type: none"> omawia wpływ sektora kreatywnego na gospodarkę Nadrenii Północnej--Westfalii udowadnia, że Niemcy są światową potęgą gospodarczą na podstawie danych statystycznych oraz map gospodarczych <ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje atrakcje turystyczne Niemiec na podstawie fotografii i podaje cechę charakterystyczną udowadnia, że Czechy i Słowacja to kraje atrakcyjne pod względem turystycznym <ul style="list-style-type: none"> analizuje konsekwencje gospodarcze konfliktów na Ukrainie rozpoznaje atrakcje turystyczne Ukrainy na podstawie fotografii i podaje

<p>turystyczne Litwy i Białorusi</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie Ukrainę • wymienia surowce mineralne Ukrainy na podstawie mapy gospodarczej • wskazuje na mapie Rosję • wymienia surowce mineralne Rosji na podstawie mapy gospodarczej, wie jakie są największe złoża surowców mineralnych <ul style="list-style-type: none"> • wymienia i wskazuje na mapie sąsiadów Polski i ich stolice • wymienia przykłady współpracy Polski z sąsiednimi krajami 	<p>gospodarki</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie obszary, nad którymi Ukraina utraciła kontrolę • omawia położenie geograficzne Rosji na podstawie mapy • wskazuje na mapie największe krainy geograficzne Rosji • podaje nazwy euroregionów na podstawie mapy i podaje przykłady współpracy 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia cechy środowiska przyrodniczego Rosji na podstawie mapy • opisuje współpracę Polski z sąsiadami w ramach m/n organizacji 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przyczyny konfliktów na Ukrainie <ul style="list-style-type: none"> • opisuje stosunki Polski z sąsiadami 	<p>cechę charakterystyczną</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje atrakcje turystyczne Rosji na podstawie fotografii i podaje cechę charakterystyczną • uzasadnia potrzebę utrzymywania dobrych relacji z sąsiadami Polski • przygotowuje pracę (np. album, plakat, prezentację multimedialną) na temat inicjatyw zrealizowanych w najbliższym euroregionie na podstawie dodatkowych źródeł informacji
--	--	--	--	--

Zmodyfikowała Teresa Budny- 01.09.2024r.